

CO.MEDIA

Nummer 104 |||| Juni 2004 ||||

Europarlementariër Johanna Boogerd

Op de bres voor persvrijheid en pluraliteit

Rinnooy Kan III Erkenningen III Jaarverslag

Colofon

Nummer 104
Juni 2004

Co.media is een uitgave van het
Commissariaat voor de Media

Redactie:
Wanda Bade
Bart Bijvank

Met bijdragen van:
Marcel Betzel
Fred van der Gon Netscher

Redactieadres:
Commissariaat voor de Media
Bureau Communicatie
Postbus 1426
1200 BK Hilversum
T 035 7737700
F 035 7737799
cvdm@cvdm.nl
www.cvdm.nl

Vormgeving:
ankerxstrijbos grafisch ontwerp bno

Druk:
PlantijnCaspary Utrecht

Inhoud

4. Persvrijheid en pluraliteit

Europarlementariër Johanna Boogerd roept de Europese Commissie op tot een actief beleid voor de bescherming van mediapluriformiteit. Vooral de situatie in Italië vraagt aandacht.

7. Zendtijd 39f-instellingen

De staatssecretaris stemt in met een uitbreiding van de beschikbare zendtijd maar voorziet niet in extra financiële middelen.

8. Reactie op Rinnooy Kan

Bij een mogelijke nieuwe inrichting van het publieke bestel moeten ook andere alternatieven worden overwogen, vindt het Commissariaat.

9. Erkenningen landelijke omroep

Om in aanmerking te komen voor een (hernieuwde) erkenning moeten alle omroepen een beleidsplan indienen.

10. Jaarverslag 2003

Het Commissariaat streeft vereenvoudiging en vermindering na van het aantal voorschriften en beleidsregels.

12. Collegebesluiten

Een overzicht van de besluiten die in de periode van 6 april tot en met 1 juni 2004 zijn genomen.

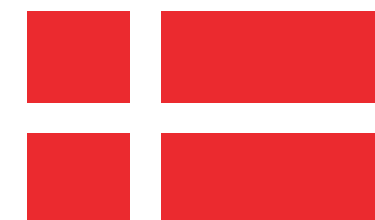
Reclame op commerciële radio

De landelijke commerciële radiozenders blijven ruim binnen de maximaal toegestane hoeveelheid reclameboodschappen per dag en per uur. Dit blijkt uit een door het Commissariaat uitgevoerde periodieke controle.

Het Commissariaat beoordeelde de programmering van Arrow Classic Rock, BNR, Classic FM, ID&T, Noordzee FM, Radio 10 Gold, Radio 538, RTL FM, Sky Radio, Veronica en Yorin FM op de naleving van de reclame-regels. Commerciële omroepen mogen per dag maximaal 15% van hun zendtijd gebruiken voor reclameboodschappen. Op de onderzochte dag varieerde dit percentage van 0,89% bij Classic FM tot 8,7% bij Radio 538. Ook bleven alle omroepen onder het maximaal toegestane aantal reclameminuten per uur. ■

Te veel staatssteun in Denemarken

De Deense publieke omroep TV2/DANMARK moet op last van de Europese Commissie een teveel aan ontvangen staatssteun terugbetalen. Volgens de Commissie heeft TV2 in de periode 1995-2002 meer steun ontvangen dan nodig was voor het uitvoeren van de publieke taak. Het gaat om een bedrag van ongeveer € 84,4 miljoen. De Europese Commissie heeft eerder onderzoek gedaan naar staatssteun aan publieke omroepen in Italië, Portugal, Spanje en het Verenigd Koninkrijk. In geen van die gevallen hoefde tot nu toe geld te worden terugbetaald. Een onderzoek naar de Nederlandse omroepen loopt nog. ■

Colorful Radio geen neventaak

Het door de Publieke Omroep als neventaak aangemelde themakanaal Colorful Radio is door het Commissariaat afgekeurd. De neventaak voldoet niet aan de eisen die daaraan door de Mediawet worden gesteld. De PO komt tegen het besluit van het Commissariaat in bezwaar en vraagt de rechter om een opschortende werking.

De Publieke Omroep heeft naar het oordeel van het Commissariaat onvoldoende aannemelijk gemaakt dat Colorful Radio zich door zijn inhoud laat kwalificeren als een 'minderhedenprogramma'. Het in het vooruitzicht gestelde format en de organisatorische inbedding van het station bieden daartoe onvoldoende zekerheid. Het verzorgen van minderhedenprogramma's op de reguliere radiozenders verdient volgens het Commissariaat extra aandacht. Het is niet toegestaan om met behulp van extra themakanalen aan het programmavoorschrift ten aanzien van minderheden te voldoen. Het in Colorful Radio onderbrengen van programmaonderdelen die gericht zijn op minderheden, kan gemakkelijk leiden tot een vershraling van het minderhedenaanbod in de reguliere programmering. De Publieke Omroep heeft het Commissariaat er niet van kunnen overtuigen dat dit nadelige gevolg zal uitblijven. ■

Europarlementariër Johanna Boogerd:

"Persvrijheid en pluraliteit liggen onder vuur"

Een rapport van de Nederlandse Europarlementariër Johanna Boogerd veroordeelt de verregaande media-macht van de Italiaanse premier Berlusconi. Ook wordt de situatie in zeven andere landen kritisch belicht. Boogerd: "De persvrijheid en pluraliteit in de Europese media liggen onder vuur. De Europese Commissie en de lidstaten kunnen niet langer werkeloos toezien. Het is echt vijf voor twaalf."

4 Het rapport van Boogerd over de schending van de vrijheid van meningsuiting in Europa en de bedreiging van de pluraliteit van de media, roept de Europese Commissie op tot meer daadkracht. Maar ze wil de Brusselse bemoeizucht wel binnen de perken wil houden. Boogerd: "De lidstaten moeten een grote mate van zelfstandigheid houden om een eigen media- en cultuurbeleid te voeren. Maar sommige zaken moet je nu eenmaal op grotere schaal aanpakken, simpelweg omdat het gaat om 'global players' als Bertelsmann en Murdoch die zich weinig gelegen laten liggen aan het beleid en het toezicht van de nationale lidstaten."

Grote spelers

Op de Europese top in Nice in december 2000 werd pluraliteit opgenomen in artikel 11 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. In de toekomstige Europese Grondwet zal het een plek krijgen als één van de basisbeginselen van de Europese Unie. Dit moet onderstrepen dat vrije en pluriforme media cruciaal zijn voor de democratische samenlevingen in Europa. Het is niet voor het eerst dat het Europees Parlement zijn zorgen uit en de Europese Commissie oproept tot actie. Tot nu toe was dat echter zonder veel succes. De Commissie was altijd huiverig om het onderwerp op de agenda te zetten. Officieel omdat de bescherming van de pluraliteit vooral een zaak is van de lidstaten zelf. Maar de officieuze lezing van het verhaal is dat de grote spelers op het Europese mediaveld de Commissie dankzij een stevige lobby hebben weten af te houden van een actief beleid voor de bescherming van media.

Johanna Boogerd is de opvolgster van Lousewies van der Laan, die na de verkiezingen van 2003 naar de Tweede Kamer-fractie van D66 vertrok. Boogerd, die van 1994 tot 1999 ook al in het EP zat, beschouwt zichzelf uitdrukkelijk niet als een inhoudelijke expert op het vlak van media. Zij is de typische generalist die zich graag in de meest uiteenlopende dossiers verdiept. Voor het feit dat zij is gevraagd een rapport op te stellen over de schending van de vrijheid van meningsuiting in Europa, geeft zij als verklaring: "Ik kom uit een onverdacht land en zit in de liberale fractie die in het Europees Parlement een brugfunctie vervult tussen links en rechts. Europa zie ik niet louter als een economische eenheid maar ook als een gemeenschap van vrije en goed geïnformeerde burgers."

Elementair voor de bescherming van de pluraliteit is het tegengaan van een te grote concentratie in de media. Als bepaalde internationale omzetzempels worden overschreden, is de Europese Commissie op grond van de Concentratieverordening bevoegd in te grijpen, maar dat gebeurt in de regel alleen bij misbruik van economische machtsposities. Of de pluraliteit van de media bij een bepaalde fusie in het gedrang komt, wordt niet meegewogen. Boogerd zou graag een 'pluraliteitstoets' ingebouwd zien bij het toezicht van de Europese Commissie.

Veeg uit de pan

In het rapport wordt de Spaanse regering gehemeld omdat zij na de treinaanslagen van 11 maart de media op een 'ontoelaatbare' wijze onder druk zette om de ETA als hoofdverdachte af te schilderen. En ook het Verenigd Koninkrijk, waar de regering zich in de zaak Kelly steeds meer met het BBC-beleid bemoeide, krijgt een veeg uit de pan. Vooral Italië springt er uit in de rapportage. Terwijl sommige landen slechts een handjevol kritische opmerkingen oogsten, beslaat de kritiek op Italië vele pagina's. Het rapport spreekt zelfs van een 'anomalie' en een 'ongevenaarde bundeling van economische, politieke en media-macht' in handen van minister-president Berlusconi. Boogerd: "Tijdens de voorbereiding van mijn rapport hebben we veel partijen gehoord en gesproken, uit de commerciële en publieke sector en uit diverse Europese landen. Ik ben werkelijk niemand tegengekomen die zich geen zorgen maakte over de situatie in Italië."

Het rapport meldt dat de concentratie van de audiovisuele markt nergens in Europa groter is en spreekt van een 'duopolie'. De publieke RAI en het commerciële MEDIASET behalen samen rond de 90% van de kijkcijfers en slepen 75% van de reclame-inkomsten binnen. Over beide machtige mediabedrijven heeft Berlusconi direct dan wel indirect zeggenschap. MEDIASET, dat belangen heeft in allerlei mediasectoren, maakt deel uit van Berlusconi's zakenimperium en hoewel hij bij zijn aantreden als premier toe-

zegde een eind te maken aan het belangenconflict, is zijn aandeel in het concern sindsdien gestegen van 48% naar 51%. Omdat de Italiaanse regering eveneens verantwoordelijk is voor de benoeming van de bestuurders van de RAI, deelt hij indirect ook de lakens uit bij de publieke omroep. Dit heeft al geresulteerd in diverse rellen. Zo zegde het RAI-bestuur in april 2002 op verzoek van Berlusconi drie presentatoren de wacht aan omdat ze zich al te kritisch over de premier hadden uitgelaten in een satirisch programma. En onlangs stapten een gezichtbepalende presentatrice en ook RAI-directeur Lucia Annunziata op. Beiden gaven aan niet langer te kunnen functioneren onder de toenemende bemoeienis van Berlusconi met de omroep. Boogerd: "Italië moet eindelijk eens serieus werk maken van de zogeheten 'incompatibiliteitswetgeving', regels die verhinderen dat personen met politieke macht ook belangen in de media kunnen hebben. In de meeste landen is dat de normaalste zaak van de wereld. Italië heeft dat soort wetgeving wel maar het wordt in de praktijk niet toegepast."

Werk aan de winkel

5 Het rapport werd niet zonder slag of stoot aangenomen. Berlusconi's partijgenoten van Forza Italia zijn lid van de christen-democratische fractie in het Europees Parlement, de Europese Volkspartij (EVP). Zij probeerden tot het allerlaatste moment de stemming uit te stellen door meer dan 300 amendementen in te dienen. Pat Cox, de parlementsvoorzitter, stelde het EP voor de keuze: of alle amendementen minutieus bespreken, wat bijna ondoenlijk was, of het rapport aanbieden zoals het er lag. Het EP koos voor het laatste, waarna de EVP woedend liet weten niet aan de stemming deel te nemen. Boogerd: "Dit was obstructie van het democratische proces binnen het EP. Ik vind het uiterst dubieus dat de overige EVP-leden, waaronder zelfs het CDA, zich voor het karretje van Berlusconi hebben laten spannen." Maar de EVP sneed zich in de eigen vingers. Het rapport werd in ongewijzigde vorm aangenomen door het EP, dus inclusief de harde kritiek op Italië. Dat had niet gehoeven. Boogerd: "Compromissen waren voor mij best

bespreekbaar geweest, dat is inherent aan de politiek. Maar ze wilden elke kritische opmerking over Berlusconi eruit hebben. Het was een poging tot chantage maar gelukkig heeft de meerderheid in het EP de rug recht gehouden."

Boogerd stelt voor dat de Commissie voortaan jaarlijks verslag laat doen van alle relevante ontwikkelingen in de lidstaten. Daarin moet aandacht worden geschonken aan de concentratie aan de aanbodkant van de media, en ook het toenemende gebruik van dezelfde persagentschappen moet kritisch worden gevolgd. Verder wordt de Commissie opgeroepen haar Groenboek over pluraliteit uit 1992 te actualiseren en in de Televisierichtlijn die binnenkort wordt herzien aandacht te besteden aan het onderwerp. Werk aan de winkel dus voor de Europese Commissie. Boogerd: "Ik hoop dat de Commissie de ernst van de situatie inziet. Dit rapport moet de aanzet geven tot een fors debat."

Kritische grens

In Nederland heeft het Commissariaat voor de Media, dat de ontwikkelingen in media-eigendom volgt en daarover jaarlijks verslag uitbrengt, gewezen op de zogeheten 'wet van drie'. In de omroepsector, de dagbladsector en de kabelsector delen telkens drie grote partijen de lakens uit. Volgens de rapportages van het Commissariaat is de pluriformiteit nog niet in het geding maar is verdergaande concentratie onwenselijk. Zeker bij de dagbladen is de kritische grens bijna bereikt. Boogerd: "Dat is iets wat je in meer landen ziet, een ogenschijnlijke balans maar die kan eenvoudig verstoord raken als weer een grote fusie plaatsvindt." Volgens haar kunnen op nationaal niveau grenzen worden gesteld aan omzet of marktaandeel. Maar zij denkt ook aan stimuleringsmaatregelen, zoals de subsidiëring van kleinschalige, waardevolle media-initiatieven. Ook voor scholing van journalisten moet meer geld worden uitgetrokken en vooral de onderzoeksjournalistiek moet meer ruimte krijgen om zich te ontplooiën. Boogerd: "Juist dat genre is erg bepalend voor het onderscheid tussen de diverse media."

Tenslotte signaleert Boogerd nog een belangrijke reden om alert te zijn op schendingen van de persvrijheid en de pluraliteit van de media in Europa: "De nieuwkomers in de EU worden verplicht democratische hervormingen door te voeren en te zorgen voor een vrije en onafhankelijke pers. Hoe geloofwaardig is dat als blijkt dat wij in West-Europa zelf onze zaakjes niet op orde hebben? Wij moeten wel het goede voorbeeld geven en niet het verwijt krijgen dat wij een dubbele moraal voeren." ■

Radio-programma's in categorieën

De Publieke Omroep heeft, in overleg met het Commissariaat, een indeling in categorieën ontwikkeld voor de vijf radiozenders. Deze indeling zal worden gebruikt bij de halfjaarlijkse rapportage over de naleving van de programmavoorschriften.

Sinds 2001 verplicht de Mediawet de Publieke Omroep om te rapporteren over het voldoen aan het programma-voorschrift op de vijf radiozenders. De uitgezonden programmaonderdelen moeten daartoe worden opgesomd en ingedeeld. Om hieraan te kunnen voldoen is, nadat eerdere indelingen praktisch onbruikbaar bleken, een nieuw systeem ontwikkeld waarmee radioprogramma's in categorieën kunnen worden ingedeeld. Uit een proefrapportage (op basis van een steekproef van één week) over het jaar 2002 blijkt dat het nieuwe classificatiesysteem voldoende inzicht geeft in de programmering op de radiozenders en dat de Publieke Omroep voldoet aan de in de wet geformuleerde algemene verplichtingen: de programmering moet onderdelen bevatten van culturele, informatieve, educatieve en verstrooiende aard, met in elk geval nieuws en actualiteiten en een gevarieerd aanbod van muziek. Afgezien van een percentage voor de NPS, die een kwart van haar programmering moet besteden aan minderheden, zijn in de wet geen concrete percentages

opgenomen. Op de vijf radiozenders gezamenlijk werd 34 procent informatie en educatie uitgezonden, 25 procent cultuur en 36 procent verstrooiing. Ingedeeld naar categorieën bestond de programmering uit 11 procent nieuws, 22 procent informatie, 20 procent klassieke muziek, 31 procent populaire muziek, 8 procent overige muziek, 6 procent amusement en 2 procent religie. De NPS voldeed niet aan het percentage minderhedenprogramma's. Bij de controle over 2003 dient dit wel het geval te zijn. Het Commissariaat zal nog nader aangeven hoe deze programma's moeten worden gedefinieerd.

Voor 1 september 2004 moet de Publieke Omroep verslag doen over het jaar 2003 en over de eerste helft van 2004. ■

Zendtijd voor 39f-instellingen

In de maand september van dit jaar moeten de 39f-instellingen een zendtijdaanvraag indienen voor een nieuwe periode van vijf jaar. Voor de beoordeling van de aanvragen en de toedeling van de zendtijd heeft het Commissariaat de 'beleidslijn zendtijdaanvragen van kerkgenootschappen en genootschappen op geestelijke grondslag' vastgesteld.

De beleidslijn hanteert een nieuwe systematiek voor de zendtijdtoedeling, met de bedoeling meer recht te doen aan de verhouding tussen de verschillende godsdienstige en geestelijke stromingen en te komen tot een evenwichtiger verdeling van de beschikbare zendtijd. Voor iedere aanvrager geldt een vaste voet waarvoor 25% van de totale zendtijd beschikbaar is. De overige 75% zendtijd wordt toebedeeld op basis van de grootte van de desbetreffende stroming in Nederland, waarbij drie grootteklassen worden gehanteerd.

Voor een aantal genootschappen betekent de nieuwe systematiek mogelijk een aanzienlijke vermindering van hun zendtijd. Omdat het Commissariaat een al te grote terugval niet redelijk acht, is de staatssecretaris voorgesteld genootschappen die er meer dan 20 procent op achteruit gaan, te compenseren. Hiertoe moet dan de totale hoe-

veelheid beschikbare zendtijd in de periode 2005-2010 worden verhoogd (van 351 naar circa 369 uren op jaarbasis voor televisie en van 1057 naar circa 1144 uren voor radio). De staatssecretaris heeft laten weten in te stemmen met de beleidslijn en het verzoek om extra zendtijd, maar niet te zullen voorzien in extra financiële middelen. Het Commissariaat overlegt met de raad van bestuur PO over de financiële consequenties.

Intussen is door enkele instellingen bezwaar ingediend tegen de beleidslijn. Deze stond open voor bezwaar omdat het volgens het Commissariaat gaat om een bundel van beschikkingen die een besloten groep omroepen betreft met tegengestelde belangen: wat de een wint, verliest de ander. De Stichting Organisatie voor Hindoe Media, het Rooms Katholiek Kerkgenootschap en de Stichting Verzorging Kerkelijke Zendtijd dienden bezwaar in en zullen worden gehoord.

Voor 1 januari 2005 wijst het Commissariaat zendtijd toe. Ook tegen deze toewijzing kunnen omroepen in bezwaar komen. ■

Toekomstmodel Rinnooy Kan niet alleen zaligmakend

Het Commissariaat voor de Media onderschrijft de analyse van de visitatiecommissie Publieke Omroep en plaatst kanttekeningen die verband houden met zijn taken als toezichthouder.

De Publieke Omroep wordt de komende vijf jaar een herkansing geboden om iets te doen aan de gesignaleerde gebreken. Harde ingrepen komen aan de orde als onvoldoende vooruitgang wordt geboekt. Voor die situatie schetst de commissie een model waarin de omroepverenigingen een grote stap terug moeten doen ten gunste van het centrale gezag bij de raad van bestuur. Het Commissariaat vindt dat dit model niet als alleen zaligmakend moet worden beschouwd en dat ook andere alternatieven moeten worden overwogen bij een eventuele nieuwe inrichting van het omroepbestel.

Programmaversterking

De visitatiecommissie meent dat de raad van bestuur van de Publieke Omroep, zoals wettelijk al mogelijk is, een kwart van het jaarlijkse televisiebudget in handen moet krijgen ten behoeve van programmaversterking. Het Commissariaat vindt dat, voordat besloten wordt over een uitbreiding van het programmaversterkingsbudget, er eerst een helder en minder bureaucratisch verdelingsmechanisme moet worden ont-

wikkeld. De ervaring leert dat de productie van voorgenomen programma's nogal eens moet wachten op zekerheid over de financiering. Anderzijds zijn omroepen laat met het indienen van programma-voorstellen, waardoor de raad van bestuur en de netcoördinator geen beslissingen kunnen nemen. De commissie stelt voor meer bevoegdheden te geven aan de netcoördinator, die als een omroepvereniging de verlangde programma's niet kan of wil leveren, deze rechtstreeks kan bestellen bij buitenproducenten of ze in eigen beheer kan laten produceren. De Mediawet bepaalt echter dat het voor programmaversterking beschikbare budget geheel ten goede komt aan de instellingen die zendtijd hebben verkregen. Rechtstreeks contracteren met producenten door de netcoördinator verdraagt zich hier niet mee. Bovendien is het de vraag in welke zendtijd deze programma's uitgezonden zouden moeten worden.

Programmavoorschrift

De visitatiecommissie is kritisch over het programmavoorschrift voor de Publieke Omroep. Ook het Commissariaat is van mening dat de huidige regelgeving complex is en een constante bron van interpretatieverschillen. Het systeem voldoet bovendien niet als prestatie-indicator voor het gewenste programma-

aanbod. Zo wordt aan het voorschrift om ten minste 25 procent van de zendtijd te besteden aan culturele programma's jaarlijks voldaan. Maar tegelijk wordt vastgesteld dat er te weinig Nederlands drama wordt uitgezonden. Meer heil is te verwachten van een breder programmavoorschrift, aangevuld met afspraken die in prestatiecontracten zijn vastgelegd. Wel moet er daarbij voor worden gewaakt dat de programmatische vrijheid van de omroep wordt aangetast.

Religieus of geestelijk programma

De commissie vraagt zich af of de programmatische inbreng van sommige 39f-omroepen niet te veel is gaan lijken op het aanbod van de omroepverenigingen. Het Commissariaat tekent hierbij aan dat de gehele zendtijd van een 39f-omroep volgens de Mediawet moet worden besteed aan een programma op religieus of geestelijk gebied. Uit de wetsgeschiedenis blijkt echter dat deze begrippen ruim moeten worden uitgelegd. Als de indruk van de commissie wordt gedeeld, kan een beperktere uitleg van de begrippen 'religieus en geestelijk programma' worden overwogen. Dat heeft dan wel tot gevolg dat ook de programmeringsmogelijkheden worden beperkt van enkele 39f-omroepen die de cultuur en het geestelijk leven van allochtonen representeren. De

commissie wil deze stromingen juist een sterkere stem in het bestel geven.

Organisatiestructuur

Ten aanzien van door de commissie gesignaleerde problemen in organisatie en bestuur van de Publieke Omroep, verwijst het Commissariaat naar opmerkingen die het daarover eerder heeft gemaakt in adviezen over de Concessiewet en Meerjarenbegrotingen van de Publieke Omroep. Ook het standpunt over onder druk staande marktandelen, verlies van contact met jongeren en het onvermogen om allochtonen te bereiken is in deze adviezen terug te vinden.

Tijdspad

In het systeem van de Mediawet moeten de omroepen medio 2009 een nieuwe aanvraag voor een erkenning indienen en wordt rond die tijd ook het eerstvolgende visitatierapport uitgebracht. Het Commissariaat acht dit geen gelukkige gang van zaken. Als de visitatiecommissie ingrijpende wijzigingen voorstelt, is er tijd nodig om die te kunnen implementeren. Bovendien moeten de omroepen tijdig de afweging kunnen maken of zij al dan niet in het bestel willen blijven. Het Commissariaat stelt daarom voor in 2007 een tussentijds evaluatiemoment in te bouwen. Als de Publieke Omroep dan onvoldoende vooruitgang lijkt te boeken, kunnen de nodige wetswijzigingen tijdig worden voorbereid. Ook hebben omroepverenigingen dan voldoende tijd om zich te beraden op hun toekomst. ■

Erkenningen voor landelijke omroep

De Mediawet stelt inhoudelijke eisen aan de aanvragen die bestaande en nieuwe omroepverenigingen deze maand moeten indienen voor een (voorlopige) erkenning voor de periode 2005-2010.

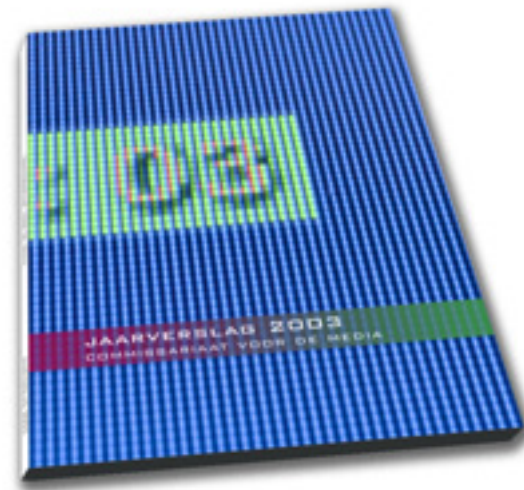
Voor alle omroepen geldt dat de aanvraag vergezeld moet gaan van een opgave van het door het Commissariaat vastgestelde ledental, en van een beleidsplan. Het Commissariaat stuurt de aanvragen binnen acht weken en voorziet van een advies, door naar het ministerie. Ook de Raad voor Cultuur adviseert vervolgens over de te verlenen erkenningen en voorlopige erkenningen. De staatssecretaris neemt voor 1 januari 2005 een besluit over de aanvragen. Tot die tijd liggen de aanvragen voor een ieder ter inzage in de bibliotheek van het ministerie.

Het is voor de bestaande omroepen de eerste keer dat ze een individueel beleidsplan opstellen. Bij de inwerkingtreding van de Concessiewet in het jaar 2000 kregen ze automatisch een erkenning. De beleidsplannen maakten toen integraal deel uit van het concessiebeleidsplan van de NOS. Alleen DeNieuwe Omroep en BBN maakten eerder een individueel beleidsplan, BNN bij haar toetreding tot het bestel in 1998 en DeNieuwe Omroep bij de niet geslaagde poging tot toetreding in 2000.

De Mediawet bepaalt dat het beleidsplan in elk geval het voorgenomen programmabeleid bevat: hoe geeft de omroep uitvoering aan de publieke taak, en daarbinnen aan de eigen identiteit. Hierbij kan ook worden ingegaan op het oordeel van de visitatiecommissie. Een tweede vereiste is dat de omroep duidelijkheid verschaft over de voornemens en afspraken over samenwerking met andere omroepen. Uit de beleidsplannen van nieuwe omroepen moet blijken dat het voorgenomen programma de verscheidenheid in de landelijke omroep vergroot en daarmee een vernieuwende bijdrage levert.

De Raad voor Cultuur zal de plannen niet alleen individueel beoordelen maar ook letten op ieders bijdrage aan de taakstelling van de publieke omroep als geheel. Als er lacunes worden gesignaleerd in de totale programmering, kunnen die in een volgend stadium (het opstellen van het herziene concessiebeleidsplan) worden gecorrigeerd. Het Commissariaat zal in het bijzonder beoordelen of het aanvankelijk is dat de aanvrager zich zal houden aan de mediawettelijke voorschriften ten aanzien van programmering, organisatie en financiering. Daarbij horen ook de regels voor verenigings- en nevenactiviteiten en voor non-commercialiteit. ■

Jaarverslag 2003: doeltreffend en doelmatig

ontwerp jaarverslag ankerstrijbos

10

Dat in Hilversum veel accountants en advocaten rondlopen, en dat het Commissariaat voor de Media intensief toezicht uitoefent op de omroep, wil nog niet zeggen dat alle afgelegde rekenschap doeltreffend en doelmatig is, zeggen Jan van Cuilenburg en Inge Brakman in het voorwoord bij het jaarverslag 2003. Zowel op het vlak van de doeltreffendheid als op dat van de doelmatigheid valt nog winst te behalen. Hoe doeltreffend is bijvoorbeeld een programmavoorschrift dat niet alleen ingewikkeld is maar ook vatbaar voor uiteenlopende interpretaties? En hoe doelmatig zijn de kosten die worden gemaakt voor het afleggen van rekenschap? Beide commissarissen voeren een pleidooi voor economie in

regulering en onderstrepen dat het Commissariaat vereenvoudiging en vermindering van het aantal voorschriften en beleidsregels nastreeft. Het toezicht zal efficiënter en doortastender kunnen worden uitgeoefend.

Het Commissariaat wees in 2003 (hernieuwde) zendtijd toe aan 8 regionale en 78 lokale omroepinstellingen. Verder werden in totaal 214 toestemmingen verleend voor een commercieel omroepprogramma: 172 voor algemene omroep en 42 voor bijzondere omroep. Ook werden 40 toestemmingen verleend voor het gebruik van evenementenzenders.

Eind 2003 was in 423 van de 496 Nederlandse gemeenten een publieke lokale omroep actief. Het aantal lokale omroepen bedroeg 299. Het totale aantal toestemminghouders voor commerciële omroep bedroeg 496. Minder dan de helft van de verleende toestemmingen werd echter daadwerkelijk gebruikt om een programma uit te zenden. Een groot aantal radiotoestemmingen werd aangevraagd met het oog op de naderende frequentieverdeling.

De landelijke publieke omroep kreeg zes boetes opgelegd, resulterend in een totaalbedrag van 99.000 euro, onder meer voor het maken van reclame tijdens programmaonderdelen. Aan veertien commerciële omroepen (tien televisie- en vier radiozenders) werden boetes opgelegd, met een totaalbedrag van 309.600 euro. Ruim tweederde van dit bedrag (234.000 euro) werd opgelegd aan zes televisiezenders vanwege het overtreden van de reclamezendtijd.

Het Commissariaat nam in 2003 achttien beslissingen op bezwaar: elf op het terrein van de afdeling Juridische Zaken, zes op het werkterrein van de afdeling Zendtijd- en Kabelzaken en één op dat van de afdeling Financieel Toezicht. Van de bezwaren werden er drie gegrond verklaard, twaalf werden (gedeeltelijk) ongegrond verklaard en drie niet-ontvankelijk. Tegen vijf van de beslissingen op bezwaar werd beroep ingesteld bij de rechtbank, die in de

meeste gevallen nog geen uitspraak heeft gedaan.

De landelijke publieke omroepen en de NPS ontvingen in 2003 elk een bedrag van € 42,5 miljoen voor radio en televisie. BNN ontving € 17 miljoen en NOS RTV een bedrag van € 143,9 miljoen. Daarnaast ontvingen de omroepen nog een programmaversterkingsbudget. Het totale budget van de landelijke publieke omroep (inclusief de kleine zendgemachtigden) bedroeg € 696,3 miljoen. Daarvan was 511,0 miljoen bestemd voor televisie, 88,7 miljoen voor radio, 76,2 miljoen voor de raad van bestuur PO (ten behoeve van programmaversterking) en 20,3 miljoen voor nieuwe media.

Lokale omroep monitor

Elk jaar beoordeelt het Commissariaat de lokale omroepen op hun programmering (percentage ICE: informatie, cultuur en educatie), de financiën, en het functioneren van het programma-beleidbepalende orgaan (pbo). De resultaten van het toezicht over 2002 zijn opgenomen in het jaarverslag 2003. Het Commissariaat brengt over 2002 geen aparte Monitor Lokale Omroep uit.

Van de 286 lokale omroepen die in 2002 actief waren, kon 70 procent volledig worden beoordeeld, 21 procent leverde de gevraagde informatie onvolledig of te laat aan en 9 procent leverde geen informatie. Het pbo functioneerde bij 24 procent van de omroepen goed. Met inbegrip van de redelijk functionerende pbo's wordt een percentage van 56 procent

gehaald. Aan de ICE-norm van 50 procent werd voldaan door 23 procent van de omroepen. Nog eens 20 procent presteerde redelijk en zou met een geringe inspanning aan de programma-voorschriften voldoen. Van de omroepen die in 2002 actief waren, verstreekte 88 procent een jaarrekening die door het Commissariaat kon worden beoordeeld. De totale uitgaven van de lokale omroepen (minus die van de vier grote steden) stegen sneller dan de totale inkomsten van bijna 13,4 miljoen euro, zodat het jaar werd afgesloten met een negatief saldo. De inkomsten van de vier grote steden bedroegen ruim 12,5 miljoen euro. Meer dan de helft van de omroepen had een buffer om tegenvallende resultaten op te vangen.

Sancties voor lokale omroepen

In totaal 21 lokale omroepen kregen de afgelopen maanden een boete opgelegd, omdat ze niet of niet op tijd de door het Commissariaat verlangde informatie over hun functioneren in het jaar 2002 aanleverden. De hoogste boete van 1100 euro werd uitgedeeld aan zes omroepen (Kanaalstreek, Maasdriel, Mook, Nieuwkoop, Den Bosch en Albrandswaard) die geen enkele informatie aanleverden en bovendien niet op de aangekondigde hoorzitting verschenen.

Drie omroepen (Noordenveld, Sternet en Tilburg) kregen een boete van 880 euro omdat ze wel op de hoorzitting kwamen maar geen stukken bij zich hadden. Vier omroepen (Nieuwegein, Midden-Nederland, Diemen en Bergen) kregen een nog lagere boete van 770 euro omdat ze tijdens de hoorzitting een deel van de stukken konden overhandigen. De overige acht lokale omroepen (Moerdijk, Veghel-Uden, Skarsterlân, Woudrichem, Elburg, Nijmegen, Oisterwijk en Boarnsterhim) konden tijdens of vlak na de hoorzitting alle gevraagde informatie overhandigen en kregen een boete van 550 euro. Het sanctiebedrag was in elk geval voor Moerdijk, Boarnsterhim en Skarsterlân reden om in bezwaar te komen. Ten aanzien van Moerdijk heeft het Commissariaat intussen besloten te volstaan met een waarschuwing. ■

11

Collegebesluiten die in de periode van 6 april tot en met 1 juni 2004 zijn genomen

Zendtijd- en kabelzaken

Toewijzing en intrekking zendtijd voor lokale omroep

Zendtijd wordt meestal verleend om een programma via zowel een zender als een netwerk te verspreiden en wordt toegewezen voor een periode van vijf jaar.

In de aangegeven periode is zendtijd voor lokale omroep toegewezen aan de

- Stichting Omroep Menterwolde
- Bredase Radio en Televisie Stichting (BRTS)
- Stichting Streekradio De Wolden
- Stichting RTV Renkum
- Stichting Lokale Omroep Marum voor de gemeenten Marum en Grootegast
- Stichting ter Bevordering en Verzorging van Lokale Radio-Omroep in de gemeente Ter Aar voor de gemeente Liemeer
- Stichting Lokale Omroep Hengelo
- Stichting Gooise Lokale Radio-BEL (Blaricum, Eemnes en Laren)
- West Zeeuws Vlaamse Omroep Stichting voor de gemeente Sluis

Afgewezen zijn de zendtijdaanvragen van de

- Bredase Omroep Stichting
- Stichting ter Bevordering en Verzorging van Lokale Radio-Omroep in de gemeente Nieuwkoop voor de gemeente Liemeer.

Regionale omroep

- Stichting Regionale Omroep West krijgt zendtijd voor regionale omroep in de provincie Zuid-Holland (radio). Het besluit van 25 januari 2000 tot toewijzing van televisiezendtijd wordt ingetrokken.

- Stichting Regionale Omroep Rotterdam-Rijnmond en omgeving krijgt zendtijd voor regionale omroep in de provincie Zuid-Holland (radio). Het besluit van 25 januari 2000 tot toewijzing van televisiezendtijd wordt ingetrokken.

Landelijke omroep

Zendtijd wordt toegewezen aan alle politieke partijen die in Nederland deelnemen aan de verkiezing van het Europees Parlement.

Commerciële omroep

Natuurlijke en rechtspersonen kunnen toestemming aanvragen voor het uitzenden van een door hen verzorgd programma. Toestemmingen worden verleend voor een periode van vijf jaar.

In de aangegeven periode is toestemming verleend om een commercieel omroepprogramma te verzorgen aan

- De Stichting Omroep Parkstad voor een televisieprogramma, "Limburgia TV"
- Omroepvereniging Samenwerking Media Entertainment (SME) voor het televisieprogramma 'SME-TV'
- Regionaal Televisie Netwerk Limburg B.V. voor vijf edities van het programma 'TV Limburg'
- Arrivo On Demand (5 edities)
- UPC Programming B.V.

- Stichting Ilona voor het radioprogramma Radio Ilona
- De heer W. Stuuut voor het radioprogramma Radio Mallorca
- Nederlands Research Instituut voor Recreatie en Toerisme B.V. voor het programma TRL-TV
- Royaal B.V. voor TV-programma Royaal-TV
- Stichting Mert F.M. voor het radioprogramma Mert FM
- NOBS Media Producties v.o.f. voor het radio- en televisieprogramma ORTO

Evenementenzender

Het Commissariaat kan toestemming verlenen om via een zender een programma voor een bijzonder doel uit te zenden of uit te doen zenden dat een beperkt bereik heeft of van beperkte duur is.

In de aangegeven periode is voor een bijzonder doel toestemming verleend voor het tijdelijk gebruik van een zender met beperkt bereik aan

- Rotterdamse Studenten Vereniging Sanctus Laurentius in het kader van de Eurekaweek
- Katholieke Studenten Vereniging Sanctus Virgilius in het kader van introductieweek eerstejaars studenten
- Tilburgs Studenten Corps "St. Olof" in het kader van introductieweek eerstejaars studenten
- Stichting Radio Continu voor een radioprogramma rond het 125-jarig jubileum van het dorp Emmercompascum/Emmererfscheidenvveen;
- Backx Geluid Oosterhout voor radioprogramma's rond het Nederlands Kampioenschap Wielrennen, de wielervedstrijd de Acht van Chaam en de wielerved-

- strijd de Draai van de Kaai te Roosendaal
- Stichting Gelderse Muziek Zomer voor een radioprogramma ter gelegenheid van Festival De Gelderse Muziek Zomer (Radioscape);
- Stichting Festiviteiten 's-Graven-deel voor een radioprogramma ter gelegenheid van de 's-Graven-deelse Feestweek (Spinning Marathon);
- De heer G. Derks voor radioprogramma ter gelegenheid van de Volksfeesten Luttenberg
- Stichting Facilitair Centrum De Golfbreker voor een programma rond de Martinus Zomermarkt; Pootersfestival Amersfoort, voor de festivalperiode, met uitloop tot 14 juni
- Stichting Radio Continu voor een programma rond de feestweek voor ondernemers
- Stichting Pro Deo et Fratribus-Familie van Maria de Medeverlossers (Internationale gebedsdagen);
- Ordina Holding B.V. (Ordina Open Tennistoernooi)
- De heer E. Nauta (Dorpsfeest Augustinusga, bereik beperkt tot dat dorp)
- NMC Media B.V.;
- De heer G.R. van Hameren;
- Vereniging Scouting Nederland
- Hardenberg FM voor een radioprogramma bij diverse evenementen: het accordeonfestival te Hoogenweg, de avondvierdaagse, het heteluchtballonnen festival, het evenement Bierkrat stapelen, het kinder straattheaterfestival en de Truckersdag, allemaal te Hardenberg.
- Vereniging Surplus Radio Society voor een radioprogramma rond het jubileum van de vereniging.

- Stichting facilitair Centrum De Golfbreker krijgt geen toestemming voor een programma rond de Europese Verkiezingen.

Overig

6 april

- De zendtijdaanvraag van de Stichting Stadsomroep Middelburg wordt, nadat zij is gefuseerd met de Stichting Lokale Omroep Vlissingen – met wie zij voor de gemeenten Vlissingen en Middelburg lokale omroep verzorgt – voor advies toegezonden aan betrokken gemeenten.

20 april

- UPC wordt met ingang van 1 januari 2005 niet langer verplicht een S-band tuner ter beschikking te stellen aan bezitters van een televisietoestel dat niet is ingericht om de via de S-band uitgezonden programma's te ontvangen.

- Aan de IKON wordt voor 2004 49 uur en 24 minuten extra radiozendtijd toegewezen als bedoeld in artikel 39i, eerste lid, van de Mediawet.

- Het verzoek van de Lokale Omroep Echt en Susteren om bestuursrechtelijke handhaving van het bepaalde in artikel 82i, eerste lid, aanhef en onder c van de MW, wordt afgewezen. Het betreft een geschil met Essent om de plaats waar de lokale omroepen worden ingekoppeld.

18 mei

- De verzoeken van de programmairaden Gelderland-Oost, Haarlem en Stichting Algemene Programmaraad te Purmerend om

COLLEGE BESLUITEN

bestuursrechtelijke handhaving van artikel 82k, tweede lid, Mediawet, worden afgewezen.

Juridische zaken – Programmatoezicht

Sanctievoornemens

13 april

- NOS-RTV wordt uitgenodigd voor een hoorzitting omdat het voornemen bestaat een bestuurlijke boete van € 13.500,- op te leggen in verband met niet-toegestane reclame-uitingen tijdens het programma Studio Sport EK Schaatsen.

20 april

- De RVU Educatieve omroep wordt uitgenodigd voor een hoorzitting in verband met het voornemen een bestuurlijke boete van € 13.500,- op te leggen wegens niet-toegestane reclame-uitingen voor Douwe Egberts in het tv-programma 'Werken aan werk'.

1 juni

- BNR Nieuwsradio B.V. wordt uitgenodigd voor een hoorzitting in verband met het voornemen een bestuurlijke boete van € 13.500,- op te leggen wegens het sponsoren van een nieuwsprogramma.

Sancties

6 april

- Salto krijgt een bestuurlijke boete van € 17.800,- wegens niet-toegestane reclame-uitingen en -boodschappen in diverse programma's van programma-aanbieders.

- Radio- en televisiestichting Moerdijk en Stichting Lokale Omroep Veghel-Uden krijgen elk een bestuurlijke boete van € 550,- wegens het niet voldoende of niet tijdig informeren van het Commissariaat (artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht).

13 april

- De volgende omroepen krijgen een bestuurlijke boete wegens het niet of niet voldoende en onvoldoende tijdig informeren van het Commissariaat (artikel 5:20 van de Algemene wet bestuursrecht):

- Stichting Lokale Omroep Kanaalstreek (boete € 1100,-)

- Stichting Radio en Televisie Maasdriel (boete € 1100,-)

- Stichting Lokale Omroep Boarnsterhim (boete € 550,-)

- Stichting Ohm, Lokale omroep Oisterwijk (boete € 550,-)

- Stichting Lokale Omroep in de gemeente Elburg (boete € 550,-)

- Stichting Lokale Omroep Woudrichem (boete € 550,-)

- Stichting RTT, Radio Televisie Tilburg (boete € 880,-)

- De Mookse Omroep Stichting (€ 1100,-).

- Vision Net B.V. krijgt een bestuurlijke boete van € 13.200,- wegens sluikreclame in diverse afleveringen van het programma Brabant en andere zaken.

11 mei

- Yorin TV B.V. krijgt een bestuurlijke boete van € 45.000,- wegens onjuiste en/of onduidelijke sponsorvermeldingen, en sluikreclame in het televisieprogramma Rotterdam Life.

1 juni

- De volgende omroepen krijgen een bestuurlijke boete wegens het niet of niet voldoende en onvoldoende tijdig informeren van het Commissariaat (artikel 5: 20 van de Algemene wet bestuursrecht):

- Stichting Publieke Omroep Nijmegen (boete € 550,-)

- Stichting Radio Omroep Stichting Albrandswaard (boete € 1100,-)

- Bergense en Arcen en Veldense Lokale Omroep Stichting (boete € 770,-)

- Yorin TV B.V. krijgt een bestuurlijke boete van € 31.500 wegens het op niet-toegestane wijze tonen van het Pepsi logo in de titel van het programma, en tevens voor sluikreclame tijdens het evenement voor Pepsi.

- Yorin FM B.V. krijgt een bestuurlijke boete van € 4050,- wegens sluikreclame voor Pepsi in het radioprogramma Yorin FM.

Rectificatie

- In het besluitenoverzicht van CoMedia 103 stond dat Yorin TV B.V. werd uitgenodigd voor een hoorzitting in verband met het voornemen voor het programma Rotterdam Life een bestuurlijke boete op te leggen van 108.000 euro: dit moet zijn 54.000 euro.

Overig

13 april

- Besloten wordt om de VCR niet de stukken te verstrekken met betrekking tot de (voorgenomen) voortzetting van Colorful Radio door de NOS als neventaak.

27 april

- De bezwaren van SBS Broadcasting B.V. tegen het besluit van 19

december 2003, waarbij een boete wordt opgelegd wegens het overschrijden van de reclamezendtijd in het programma van Net 5, worden ongegrond verklaard; dit besluit blijft gehandhaafd.

- De bezwaren van SBS Broadcasting B.V. tegen het besluit van 19 december 2003, waarbij een boete is opgelegd wegens het overschrijden van de reclamezendtijd in het programma van SBS 6, worden ongegrond verklaard; het besluit blijft gehandhaafd.

- De bezwaren van TV10 B.V. tegen het besluit van 19 december 2003, waarbij een boete is opgelegd wegens het overschrijden van de reclamezendtijd in het programma van V8, worden ongegrond verklaard; het besluit blijft gehandhaafd.

4 mei

- Het bezwaar van de VCR tegen de beschikking van 13 februari 2004 inzake Colorful Radio wordt ten dele gegrond verklaard en voor het overige ongegrond.

18 mei

- Het bezwaar van Radio- en Televisiestichting Moerdijk tegen het besluit van 6 april wordt gegrond verklaard; er wordt geen sanctie opgelegd maar volstaan wordt met een waarschuwing.

1 juni

- De beleidsstandpunten met betrekking tot telewinkelen worden vastgesteld en zullen aan SBS en Yorin kenbaar worden gemaakt.

Financieel toezicht

Landelijk

6 april

- De definitieve vergoeding 2002 aan de omroepvereniging EO wordt vastgesteld op een totaalbedrag van € 47.723.200,-.

29 april

- De definitieve vergoeding 2002 aan de Stichting Radio Nederland Wereldomroep wordt vastgesteld op € 44.137.000,-.

Regionaal

29 april

- De definitieve vergoeding 2002 aan de Stichting Omroep Zeeland wordt vastgesteld op € 1.653.934,- voor radio en op € 2.289.407,- voor televisie. De vergoeding voor de bestuurskosten van de provincie Zeeland wordt vastgesteld op € 15.768,-. Tevens wordt het negatieve resultaat van 2001 ad € 196.949,- gecompenseerd door dit bedrag in het boekjaar 2004 te verwerken in de bijdrage televisie.

- De definitieve vergoeding 2002 aan de Stichting Omroep Fryslân wordt vastgesteld op € 1.694.446,- voor radio en op € 2.035.920,- voor televisie. De vergoeding voor de bestuurskosten van de provincie Friesland wordt vastgesteld op € 15.768,-.

- De definitieve vergoeding 2002 aan de Stichting Omroep Gelderland wordt vastgesteld op € 753.609,- voor radio en op € 3.263.640,- voor televisie. De ver-

goeding voor de bestuurskosten van de provincie Gelderland wordt vastgesteld op € 15.768,-.

- De definitieve vergoeding 2002 aan de Stichting RTV Oost wordt vastgesteld op € 1.039.308,- voor radio en op € 2.288.117,- voor televisie. De vergoeding voor de bestuurskosten van de provincie Overijssel wordt vastgesteld op € 15.768,-.

Neventaken en nevenactiviteiten

6 april

- Het door de Stichting Omroep Limburg verzorgen van de televisiereclameacquisitie voor de lokale omroep in Maastricht (KOZL) wordt op diverse punten in strijd geacht met de Mediawettelijke bepalingen met betrekking tot nevenactiviteiten en is daarom verboden.

27 april

- De volgende zaken worden, als neventaak van de lokale omroep, geacht voldoende relatie met de hoofdtaak te hebben en zijn daardoor toegestaan:

- Internetsite www.ltv3.nl van Lokale Televisie -Omroep Loon op Zand;
- Internetsite www.rtv-televisie.nl van Vereniging Lokale Omroep Melick, Herkenbosch en Vlodrop;
- Internetsite www.roulette103.nl als neventaak van Stichting Lokale Omroep De Bilt.

18 mei

- Colorful Radio wordt als neventaak verboden wegens strijd met artikel 57a, aanhef en onder a en b, van de Mediawet.

www.cvdn.nl

